

Asia: VN/846/2018

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle uudeksi Ahvenanmaan itsehallintolaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vasemmistoliitto rp:n kanta esitykseen:

Vasemmistoliitto pitää Ahvenanmaan itsehallintolain uudistamista ja uudistuksen tavoitteita yleisesti kannatettavina. Vasemmistoliitto kiinnittää huomiota eräisiin jäljempänä esitettäviin näkökohtiin, kuten perus- ja ihmisoikeuksien suojaan ja toimivaan lainsäädäntövalvontaan, työoikeudelliseen sääntelyyn ja sosiaalivakuutuksiin liittyviin kysymyksiin sekä kaivos- ja ympäristönsuojelusääntelyyn. Esityksen laajuuden ja asian valtiosääntöoikeudellisen merkittävyyden ja erityisyyden vuoksi esitystä voidaan kokonaisuudessaan arvioida vasta huolellisen käsittelyn, viime kädessä eduskunnan perustuslakivaliokunnan arvioinnin myötä.

Yleistä

Ahvenanmaan itsehallinto on esimerkki onnistuneesta ja menestyksekkäästä itsehallintoratkaisusta. Se on myös historiallinen esimerkki kansainvälisen politiikan onnistumistarinaa, esimerkki konfliktien rauhanomaisesta ratkaisemisesta.

Ahvenanmaan itsehallinto merkitsee monella tavoin valtiosääntöoikeudellisesti merkittävää ja ainutlaatuista erityisratkaisua. Vaikka itsehallinto kaipaa kehittämistä, tämä erityisasema on osoittanut toimivuutensa Ahvenanmaan itsehallinnon satavuotisen historian saatossa.

Itsehallintorakennelman erityisyys merkitsee, että uuden itsehallintolain säätämiseen liittyy laajasti valtiosääntöoikeudellisia kysymyksiä, joita valtakunnan lainsäätäjän on esitystä käsitellessään arvioitava. Lisää kimurantteja arviointitilanteita saadaan eteen, jos eduskunnalle kuuluvaa lainsäädäntövaltaa myöhemmin siirretään Ahvenanmaalle tavallisella lailla ehdotetun lain mahdollistamilla aloilla. Myös tällaisten toimivallan siirtojen kohdalla eli itsehallinnon käytännössä laajetessa erityisesti perustuslakivaliokunnan arvio on keskeinen.

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan kokonaan uuden Ahvenanmaan itsehallintolain säätämistä. Laki korvaisi vuoden 1991 itsehallintolain ja olisi neljäs itsehallintolaki. Tavoitteena on ajantasainen laki ja mahdollisuuksien luominen itsehallinnon kehittämiseksi nykyistä joustavammalla tavalla. Esitys ei muuta itsehallinnon nykyistä asemaa valtiojärjestyksessä, mutta sen tarkoituksena on muun muassa selkeyttää itsehallintolain suhdetta perustuslakiin.

Uudistamisen keskeisenä tavoitteena on sellainen Ahvenanmaan itsehallintojärjestelmä, joka olisi nykyistä dynaamisempi ja joka ajan myötä ja tarpeen mukaan mahdollistaisi eräiden eduskunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvien toimivallan alojen joustavamman siirtämisen Ahvenanmaan maakuntapäiville. Ahvenanmaan yhteiskunta saisi näin enemmän vaikutusvaltaa sellaisten yhteiskunnallisten muutosten toteuttamiseksi, jotka ovat tarpeen Ahvenanmaan sopeuttamiseksi eri yhteiskuntasektoreilla tapahtuvaan kehitykseen.

Esityksessä ehdotetaan pääasiassa nykyisen itsehallintolain periaatteisiin perustuvaa järjestelmää eduskunnan ja Ahvenanmaan maakuntapäivien välisen Ahvenanmaata koskevan lainsäädäntövallan jakautumiselle. Lainsäädäntövallan jakoa koskevia säännöksiä ehdotetaan kuitenkin tarkennettaviksi niin, että eduskunnan ja maakuntapäivien väliseen toimivallanjakoon on vastaisuudessa helpompi tehdä eräitä muutoksia. Maakuntapäivien nykyistä lainsäädäntövaltaa voitaisiin laajentaa erällä toimivallan aloilla yksinkertaisemmin kuin perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Lakiehdotukseen sisältyy kaksi luetteloa lainsäädäntövallasta: 1) luettelo maakuntapäiville kuuluvista lainsäädäntövallan aloista ja 2) luettelo eduskunnan lainsäädäntövallan aloista Ahvenanmaalla. Tämän lisäksi ehdotetaan yhtäältä, että maakuntapäivät itse voisi päättää muutamien rajoitettujen eduskunnan toimivallan alojen siirtämisestä itselleen, toisaalta että eräät alat voitaisiin siirtää Ahvenanmaan toimivaltaan tavallisella eduskuntalailla.

Säännös sellaisista eduskunnan toimivallan aloista, jotka maakuntapäivien ehdotetaan voivan yksipuolisesti siirtää itselleen, on uusi. Menettely edellyttäisi, että itsehallinnon tulevista toimivallan

laajentamisaloitteista johtuvia vaikutuksia arvioidaan yhteistyössä itsehallintoviranomaisten ja valtioneuvoston kesken.

Oikeudenkäytön alalla maakuntapäiville ehdotetaan eräitä uusia rajattuja toimivaltuuksia. Lakiehdotuksessa tähdätään myös kehittyneempään ja joustavampaan yhteistyöhön valtion ja Ahvenanmaan viranomaisten kesken. Ahvenanmaan valtuuskunnan nimi muutetaan Ahvenanmaa-asioiden valtuuskunnaksi. Valtuuskunnan asemaa asiantuntijaelimenä itsehallintolainsäädännön tulkintaa ja soveltamista koskevissa asioissa vahvistetaan. Valtuuskunnan asemaa maakuntapäivälakien jälkivalvonnassa vahvistettaisiin myös siten, että valtuuskunta voisi yksimielisellä päätöksellä määrätä maakuntapäivälain voimaantulosta esittelemättä asiaa tasavallan presidentille. Presidentillä olisi kuitenkin aina oikeus määrätä, että maakuntapäivälaki on esiteltävä hänelle. Presidentin veto-oikeuden käyttämistä koskevia perusteita ehdotetaan lakiehdotuksessa säilyvän ennallaan.

Koska Ahvenanmaan erityisasema poikkeaa oleellisesti siitä mitä maakuntajakolainsäädännön perusteella säädetään, ehdotetaan Ahvenanmaata käsiteltäessä luovuttavaksi maakuntahallinnon käsitteistöstä.

Ahvenanmaan taloudellisen itsehallinnon talousjärjestelmä vastaisi nykyistä tasoitusjärjestelmää. Valtionverotus kuuluisi edelleen eduskunnan lainsäädäntövaltaan ja kunnallisverotus jäisi maakuntapäivien toimivaltaan. Ahvenanmaalla kannetut valtionverot otetaan valtion tilinpäätökseen. Verot palautettaisiin sen jälkeen tasoitusjärjestelmän kautta.

Ahvenanmaan toimivaltuuksia neuvotella ja saattaa voimaan kansainvälisiä velvoitteita laajennettaisiin samoin kuin jossain määrin sen mahdollisuuksia vaikuttaa Euroopan unionin toimielimissä päätettävien asioiden valmisteluun. Tämän lisäksi Ahvenanmaan hallitukselle olisi pyynnöstä varattava tilaisuus osallistua Suomen neuvotteluihin kansainvälisistä velvoitteista, jotka koskevat maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita, jos tämä on mahdollista asiaa käsittelevässä neuvottelukokoonpanossa.

Ehdotettu laki on käsiteltävä perustuslain säätämistä koskevassa järjestyksessä ja hyväksyttävä Ahvenanmaan maakuntapäivien määräenemmistön päätöksellä, jotta se tulisi voimaan. Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024.

Hallitusohjelma

Pääministeri Marinin hallitus on hallitusohjelmassaan sitoutunut kehittämään ja vaalimaan Ahvenanmaan itsehallintoa hyvässä yhteistyössä Ahvenanmaan kanssa. Hallitus on sitoutunut jatkamaan Ahvenanmaan itsehallinnon uudistamista, kehittämään Ahvenanmaa-kysymysten yhteensovittamista, varmistamaan toimivan yhteydenpidon ruotsin kielellä valtionhallinnon ja maakunnan itsehallinnon välillä sekä turvaamaan Ahvenanmaan vaikuttamismahdollisuudet EU-asioissa. Hallituskauden aikana on päätetty tehdä Ahvenanmaa-strategia, jossa on konkreettisia ehdotuksia, miten Ahvenanmaa-osaamista vahvistetaan ja kehitetään valtionhallinnossa sekä varmistetaan resurssien riittävyys. Ahvenanmaan itsehallintoa pyritään itsehallinnon 100-vuotisjuhlavuoden 2020–2021 yhteydessä nostamaan kansainvälisesti esille esimerkkinä onnistuneesta ja menestyksekkäästä itsehallintoratkaisusta.

Eräitä huomioita

Lainsäädäntövalvonta ja suhde perustuslakiin

Ahvenanmaan itsehallintolaki ei ole perustuslaki, mutta se on hierarkkisesti perustuslain kanssa samalla tasolla. Perustuslain säätäminen ja muuttaminen kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Perustuslakia muuttamalla ei kuitenkaan ole mahdollista mitätöidä itsehallintolain vastaavia säännöksiä. Perus- ja ihmisoikeudet kuuluvat Ahvenanmaalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Ahvenanmaalla perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen on maakunnan toimivaltaan kuuluvilla aloilla itsehallinnolle kuuluva tehtävä.

Itsehallintolain sääntely kuitenkin myös poikkeaa eräiltä osin perustuslaista. Esimerkkeinä voidaan mainita säännökset siitä, että Ahvenanmaa on yksikielisesti ruotsinkielinen, sekä kotiseutuoikeutta, maanhankintaa ja elinkeino-oikeutta koskevat säännökset.

Lainsäädäntöä uudistaessa on huomioitava perus- ja ihmisoikeuksien huomioiminen ja turvaaminen kaikissa lainsäädäntö- ja toimivaltamuutoksissa. Tulevat tulkintaongelmat valtakunnan ja Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaa koskien tulee pyrkiä minimoimaan.

Nykyisen, vuonna 1991 säädetyin Ahvenanmaan itsehallintolain voimaantulon jälkeen erityisesti kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa turvattujen ihmisoikeuksien sekä perusoikeusuudistuksessa hyväksytyjen ja nykyiseen perustuslakiin sisällytettyjen perusoikeuksien merkitys on kotimaisessa oikeuskulttuurissa kasvanut huomattavasti. Siinä missä valtakunnan tasolla lainsäätäjän työssä noudatetaan kansainvälisesti omintakeista mutta toimivuutensa osoittanutta eduskunnan perustuslakivaliokunnan suorittamaa lakien perustuslainmukaisuuden ennakoivalvontaa, Ahvenanmaan maakuntalakien säätämiseen ei liity vastaavan kaltaista

menettelyä. Maakuntapäivien maakuntalakien hyväksymispäätösten tulee kuitenkin käydä läpi erityinen tarkastus, jotta voidaan valvoa, ettei maakuntapäivät ole ylittänyt lainsäädäntövaltaansa:

Maakuntapäivien päätös maakuntapäivälain hyväksymisestä tulee jättää Ahvenanmaa-asioiden valtuuskunnalle ja oikeusministeriölle. Valtuuskunta on maakunnan ja valtakunnan yhteinen toimielin, jonka puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan nimittää tasavallan presidentti ja jäsenet valtioneuvosto ja maakuntapäivät. Käytännössä valtuuskunta on muodostunut oikeustieteellisistä asiantuntijoista. Valtuuskunta antaa oikeusministeriölle lausunnon siitä, onko maakuntapäivälain hyväksymispäätös itsehallintolain mukainen. Valtuuskunta tutkii, ettei maakuntapäivät ole ylittänyt lainsäädäntövaltaansa hyväksyessään maakuntapäivälain, ettei maakuntapäivälaki ole ilmeisessä ristiriidassa Ahvenanmaata sitovan kansainvälisen veloitteen kanssa ja ettei maakuntapäivälaki koske Suomen sisäistä tai ulkoista turvallisuutta.

Tasavallan presidentti ei vahvista maakunnan lakeja, mutta hänellä on veto-oikeus eli oikeus päättää, että päätös maakuntapäivälain hyväksymisestä raukeaa kokonaisuudessaan tai osittain. Presidentti voi käyttää veto-oikeuttaan jos maakuntapäivät on ylittänyt lainsäädäntövaltansa hyväksyessään maakuntapäivälain, tai jos maakuntapäivälaki koskee Suomen sisäistä tai ulkoista turvallisuutta. Esityksen mukaan presidentti käyttää veto-oikeuttaan hyvin harvoin, mutta kuitenkin keskimäärin muutaman kerran vuodessa. Useimmiten kyse on siitä, että maakuntapäivät on vahingossa ylittänyt lainsäädäntövaltansa jossain pykälässä. Tasavallan presidentti voi määrätä maakuntapäivälakien raukeamisen sillä perusteella, että maakuntapäivälaki ei ole perustuslain mukainen, jolloin maakuntapäivien katsotaan ylittäneen lainsäädäntövaltansa. Myös itsehallintolain säännökset on otettava huomioon lainsäädäntövalvonnassa.

Maakuntapäivien katsotaan ylittäneen lainsäädäntövaltansa myös tilanteessa, jossa jokin maakuntalain säännös tarkoittaisi ilmeistä poikkeamista kansainvälisestä veloitteesta. Kysymys siitä, onko maakuntapäivälaki ristiriidassa kansainvälisen veloitteen kanssa, voi tulla ajankohtaiseksi esimerkiksi suhteessa Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Myös suhde EU-oikeuteen on huomioitava.

Esityksen mukaan Ahvenanmaa-asioiden valtuuskunta voisi ollessaan yksimielinen jatkossa päättää, että maakuntapäivälaki voi astua voimaan eikä sitä tarvitse esitellä presidentille. Tarkoituksena on, että näin voitaisiin toimia rutiinitapauksissa tai silloin, kun toimivallanjako on muuten selvä. Esityksessä huomioidaan, että uudistus saattaisi mahdollisesti johtaa siihen, että presidentin asema valvontajärjestelmässä heikentyy liikaa. Siksi presidentillä olisi aina mahdollisuus määrätä, että maakuntapäivien päätös on esiteltävä presidentille.

Nykyisen itsehallintolain mukaan tasavallan presidentin on saatava lausunto korkeimmalta oikeudelta ennen päätöstä. Hallinto-oikeudellisten asioiden osaamisen lisäämiseksi menettelyä ehdotetaan muutettavan niin, että lausunto saadaan korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden yhteiseltä kokoonpanolta.

Tasavallan presidentille osoitettu keskeinen ja ratkaiseva rooli Ahvenanmaan lainsäädännön laillisuuden valvonnassa on omintakeinen ja merkittävästi valtakunnan lainsäätämisyjärjestyksestä poikkeava ratkaisu. Joka tapauksessa on ensiarvoisen tärkeää, että maakunnan omaa lainsäädäntöä koskee muun muassa kansainvälisiä velvoitteita ja perustuslainmukaisuutta koskeva valvonta kuten valtakunnankin lakeja. Tämän valvonnan uskottavuus, toimivuus ja lainsäädännön laatu on tärkeää varmistaa, mikä edellyttää muun muassa valvonnassa keskeisen oikeusministeriön tarvittavien resurssien varmistamista, samoin kuin maakunnan oman lainsäädäntötyön laadun edistämistä.

Työoikeus

Esityksessä aloina, joilla eduskunnan lainsäädäntövalta kattaisi Ahvenanmaan, luetellaan muun muassa työoikeus lukuun ottamatta maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan määriteltäviä oppisopimuksia. Samalla työoikeutta ehdotetaan yhdeksi aloista, joilla toimivaltaa voitaisiin kuitenkin siirtää maakuntapäiville tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä säädetyllä lailla. Lainsäädäntö yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien työntekijöiden oikeuksista ja ehdoista työehtosopimuksia lukuun ottamatta sekä työsopimukset olisivat asioita, joilla toimivalta voitaisiin eduskunnan päätöksellä siirtää.

Vuoden 1991 itsehallintolain mukaan Ahvenanmaan työmarkkinoita koskevissa asioissa lainsäädäntövalta on jaettu eduskunnan ja maakuntapäivien kesken. Sääntely riippuu osin työnantajasta ja työsuhteesta/virkasuhteesta. Työsopimukset sisältyvät siirrettävissä oleviin oikeudenaloihin jo nykyisen itsehallintolain mukaan.

Kuten esityksen perusteluissa todetaan, työoikeuden alalla Suomi on EU-sääntelyn ja useiden kansainvälisten sopimusten, muun muassa kansainvälisen työjärjestön (ILO) kautta sitoutunut lukuisiin kansainvälisiin velvoitteisiin, jotka olisi mahdollisessa lainsäädäntövallan alan siirtotilanteessa otettava huomioon.

Ehdotuksessa on kyse työntekijän suojeluperiaatteen kannalta keskeisistä suojamekanismeista, kuten valtakunnan lainsäädäntöön perustuvista työsuhteen minimiehtojen suojasta. Tällaisen sääntelyn tulisi olla koko valtakunnan alueella saman tasoista. Esitysluonnos mahdollistaisi ainakin periaatteessa sen, että Ahvenanmaalla voitaisiin noudattaa huonompia palkka- ja työsuhteen ehtoja kuin Manner-Suomessa, jos tällainen toimivallan siirto eduskunnan hyväksymällä lailla hyväksyttäisiin. Vähintäänkin tällaisten toimivallan siirtojen kynnys tulisi olla korkea ja ala tarkoin rajattu. Perustuslakivaliokunnan asema olisi keskeinen, jos tällaista toimivallan siirtoa koskevaa lakia päädyttäisiin joskus harkitsemaan. Olisi tosin jo perustuslain yhdenvertaisuussäännöksen kannalta kyseenalaista, voisiko työntekijän oikeuksia heikentävä, työsuhteen sääntelyä eriyttävä maakuntalaki lopultakaan tulla voimaan maakuntapäivälain asianmukaisen lainsäädäntövalvonnan jälkeen.

Vaikka ehdotettu sääntely ainakin osin vastaa nykyisin voimassa olevaa sääntelyä, on ajatus työsuhteeseen liittyvän sääntelyn eriyttämisestä valtakunnan ja Ahvenanmaan välillä hyvin ongelmallinen ja tällaiseen tulisi suhtautua pidättyvästi.

Sosiaalivakuutukset ja työeläketurva

Työoikeudellisen sääntelyn ohella myös sosiaalivakuutukset ja työeläketurva lukeutuvat aloihin, joilla toimivaltaa voitaisiin esityksen mukaan siirtää maakuntapäiville tavallisella lainsäätämisyjärjestyksessä säädetyllä lailla. Lähtökohtaisesti työeläketurva ja muu sosiaalivakuutus kuuluisivat eduskunnan lainsäädäntövaltaan, mutta maakuntapäivien ja itsehallintoviranomaisten henkilöstön ja luottamushenkilöiden sekä Ahvenanmaan peruskoulujen rehtoreiden, opettajien ja tuntiopettajien työeläketurva lukeutuisivat jo lähtökohtaisesti maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan.

Kaikilla Suomessa asuvilla tulee olla asuinpaikasta riippumatta oikeus yhdenvertaisiin sosiaalivakuutusetuuksiin. Näillä etuuksilla taataan jokaiselle perustuslain takaamaa perustoimeentulon turvaa erilaisissa elämän riskitilanteissa. Perustuslain perusoikeussäännökset osaltaan antavat suojaa eri tavoin sosiaalivakuutusetuuksille.

Sosiaalivakuutuksen osalta toimivaltaa on jo nykyisen itsehallintolain mukaan siirrettävissä maakuntapäiville tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Maakuntapäivien nykyinen toimivalta kattaa sosiaalihuollon Ahvenanmaalla. Maakuntalakien lainsäädäntövalvonnan yhteydessä on johdettu, että perustoimeentulotuki kuuluu maakunnan nykyiseen toimivaltaan sosiaalihuollon alalla. Esityksen perusteluissa huomautetaan kuitenkin aiheellisesti, että on kansallisen edun mukaista ja yhdenvertaisuuden kannalta tärkeää, että sosiaalivakuutusjärjestelmä on yhdenmukainen koko maassa, ja että sääntelyn erittämällä voisi olla yksilöiden etuihin ja toimeentuloon sekä EU:n sosiaaliturvan koodinointiin liittyviä ennakoimattomia vaikutuksia.

Myös työeläketurvan osalta toimivaltaa voidaan jo nykyisen itsehallintolain mukaan siirtää maakuntapäiville tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Itsehallinnon työntekijöiden ja luottamushenkilöiden työeläketurva kuuluu jo maakuntapäivien toimivaltaan. Ahvenanmaan kuntien muiden työntekijöiden kuin peruskoulujen rehtorien, opettajien ja tuntiopettajien sekä kunnallishallinnon luottamushenkilöiden työeläketurva kuuluu eduskunnan lainsäädäntövaltaan. Myös yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien eläketurva kuuluu eduskunnan toimivaltaan. Kuten esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, Suomessa on nykyisin toimiva ja yhtenäinen työeläkejärjestelmä, joka turvaa vakuutettujen ja etuudensaajien edut ja mahdollistaa työntekijöiden ja yrittäjien vapaan liikkumisen. Työeläkejärjestelmää on jatkuvasti kehitetty yhtenäisemmäksi. Esityksessä tunnustetaan, että oikeudelliset reunaehdot ehdotetun

säännöksen mahdolliselle soveltamiselle voivat siten olla tulevaisuudessa nykyhetkeä rajatummat. Niin ikään perusteluissa tunnustetaan, että lainsäädäntövallan siirtäminen Ahvenanmaalle yksityisten alojen työeläkkeiden osalta voisi vaarantaa Ahvenanmaalla vakuutettujen työntekijöiden ja yrittäjien eläketurvan sekä yhdenvertaisuuden. Oikeudenalalla on myös yhtymäkohtia Euroopan unionin vakuutusalan sääntelyyn. Yksityisten alojen työeläkejärjestelmän yhtenäisyys on muun muassa edellytys toimivan kustannusten jaon toteuttamiselle työeläkejärjestelmässä. Työeläkejärjestelmä on myös osa muuta sosiaalivakuutusjärjestelmää, joten sääntelyn eriyttämisellä voisi olla ennakoimattomia vaikutuksia.

Myös sosiaalivakuutusten ja työeläketurvan aloilla sääntelyn eriyttämiseen valtakunnan ja Ahvenanmaan välillä hyvin liittyy vakavia ongelmia ja tällaiseen tulisi suhtautua pidättyvästi.

Kaivostoiminta ja ympäristönsuojelu

Esityksen mukaan mineraaliesiintymiin ja kaivostoimintaan liittyvä sääntely kuuluu eduskunnan lainsäädäntövaltaan. Maakuntapäivien lainsäädäntövallan alaan kuitenkin kuuluvat asiat, jotka koskevat oikeutta etsiä, vallata ja hyödyntää mineraalilöytöjä. Myös luonnon- ja ympäristönsuojelua, luonnon virkistyskäyttöä sekä vesioikeutta koskevat asiat kuuluisivat maakuntapäivien lainsäädäntövaltaan. Maakuntapäivät voisi kuitenkin ehdotuksen mukaan siirtää itselleen lainsäädäntövallan eräillä aloilla, muun muassa mineraaliesiintymien ja kaivostoiminnan osalta, pääsääntöisesti sen jälkeen, kun valtioneuvosto ja Ahvenanmaan hallitus ovat sopineet siirron taloudellisista ja hallinnollisista vaikutuksista sekä yhdessä kartoittaneet siirron oikeudelliset ja muut vaikutukset.

Nykyisin kaivoksia koskeva lainsäädäntövalta on jaettu eduskunnan ja maakuntapäivien kesken, ja ehdotettava sääntely sikäli vastaa jaottelultaan nykyistä lakia. Maakunnan mahdollisuus tietäen edellytyksin siirtää kaivostoiminnan sääntelyä itselleen merkitsee kuitenkin muutosta nykytilaan. Ahvenanmaalla ei nykyisin harjoiteta kaivostoimintaa, mutta sääntely on merkityksellistä mahdollisen tulevan toiminnan kannalta.

Vasemmistoliitto painottaa, että kaivoslainsäädäntöä tulee koko valtakunnassa kehittää kunnianhimoisempaan suuntaan ympäristönsuojelu ja vastuullisuus edellä. Mahdollisessa kaivostoiminnassa ja maaperän mineraaliesiintymien hyödyntämisessä on varmistettava ympäristönsuojelun korkean tason ja paikallisen väestön oikeuksien kunnioittaminen.

Kantola Marja-Liisa
Vasemmistoliitto rp